

המתגוננים עוברים להתקפה

עברו להתקפה. יפו, חיפה, צפת, טבריה, בית-שאן, השכונות הערביות של ירושלים החדשה, נמלו. הי התנגדות של ערביי פלסטין התמוטטה. ההתערבות של הצבאות הערביים טרב החלה. החלל הזמני נוצל כמעט במלואו. המתגוננים שעברו להתקפתם הגדולה, עמדו להכפיח את עצמאותה של המדינה.

כ"א באפריל, 1948, התקבץ גדוד של גבעתי ליד נמל תל-אביב וקיבל בחשכת לילה את הרוכים הצ'כיים הראשונים. אחרי כמה ימים נפתחה פעולת ההתקפה הגדולה הראשונה בתולדות המלחמה: מיבצע "נחשון", שפתח זמנית את הדרך לירושלים. בכל רחבי המדינה יצאו המתגוננים מעמדותיהם,

תותחין מול בית = שאן

כיצד כובשים עיר בצורה? — התי אומר, בדרך שמלמדים איתנו כל ספרי האסטרטגיה: בתותחים ובטנקים, במרגמות ומכונות יריה כבדות... אלא מה תעשה כשאין אלה תחת ידך והרי אין זו חכמה רבתי לכבוש עיר בכלי נשק ואנשים אשר ברשותך, ואלה כידוע — לפני מאי שנת 1948 — לא היו מרובים.

על בית שאן, שנכבשה בראשית מאי שנת 48, קראתם ודאי כולכם בעתונות — אולם את אהרונצ'יק רק מעטים מכירים, ופחות מזה מכירים את המעשה בצינורות "מאנס" מאין, ששימשו לו תחליף לתותחים.

כאחד מימי מרץ אשתקד, עברה מכונית משא עמוסה צינורות השקאה בסמוך לבית שאן, ובמקום הפורענות הקבוע, בידיה התלולה אל העמק, דהקא שם חל קלקול במונע, ושני הנהגים נאלצו לנטוש את מכוניתם ולהמלט מאש רובים שניתכה עליהם, ממכונית שנייה. עד שחזרו ובאו למכוניתם בלתי משמר, כעבור שעה, הם מצאו את האוטו מוטל בצידו הדרך, שרוף, וכל מטען הצינורות הסוף ומתגלגל בערוץ שלצידו הדרך.

— מאתים מטר צינורות הלכו פה בינתיים לאיבוד, אמר ונהג לאהרונצ'יק, שהיה אז סרג'נט הנוטריים.

— אין דבר — אמר אהרונצ'יק — באחד הימים נוציא אותם מחוץ לערוץ! הרבה לא התמקמהו שם, כיוון שהכדורים היו מנקשים כמטר אל קירות הפלדה של המשוריין.

עברו כמה שבועות מאז אותו יום חורף בשמימי. עשבי בר צמחו וכיסו על הצינורות המהופכים בערוץ, וביתיים בא האביב עם פריחתו השופעת וחום השמש התלבלב בשדות.

בראשית מאי כיתרו כוחית ההגנה את העיר בית שאן וצרו עליה מכל עבריה; עם כיבוש הדרך המובילה מבית שאן דרומה ליריחו, הושמה העיר הבצורה במצור. "מתר, מתר עולים על בית שאן", עבר לפתע הלחש בין האנשים שרבצו בעמדות. בדרכים המובילות לבית שאן נראו כיתות השמות מחסום. עשרה אנשים המקלע — ולפעמים קרובות למדי גם בלי מקלע — זה היה כל כוחה של החסימה, וכוח זה היה יעיל דיו שישים את העיר במצור, את העיר בית שאן, שהפילה לשעבר חתימה על כל הישגים בתחומה והמצור היה, כנאמר: "והעיר סגורה, אין יוצא ואין בא".

בערב ההוא נסע אהרונצ'יק מפקד הפלוגה, ממשק למשק, ובפיו בקשה מזורה: "הבו לי כל עגלה שבורה!" והלך לירכתי החצר, והוציא משם כל עגלה שעדיין אופניה שלמים. היה מפרוץ בין הגלגלים ועושה מהם בו במקום דיראופן.

— מה צורך לך בעגלות דיראופן רעועות אלו? — שאלוהו, ואהרונצ'יק מחייך ומשיב: "תספיקו לראות מחרי, ואמנם ראינו כולנו. תחילה קרא הצופה ממרום המגדל, וקולו רגיש: תותחים, תותחים!! —

והמבין הלא יבין: בארץ כולה לא נמצא באותם ימים תותח אחד ברשות ההגנה. התותחים שלנו טרם הפליגו בספינות ארצה.

אלא מה — אם אין תותחים, מתחכמים למצוא תחליף. מה שהבין אהרונצ'יק ה"מספרה" הבינונו כולנו: בהסתערות גלויה לא תיכבש העיר בית שאן הבצורה שכולה בנויה אבן בולת (לא כתם חרבות של טיט ותבן), שמחסי מונע ונשק לה, ותעלות שופעות מים נמשכות בה מרחוב לרחוב. העיר הזו יכלה לצחוק למצור שהטילו עליה — מאה וחמישים איש, בשתי מרגמות של 3 אינש, בשתי מכוניות יריה, בשמונה מקלעים... זה היה הרבה פחות מדי!

פחד וחתה יש להטיל עליה — רק אז תכנע העיר!

התכונה היתה גלויה לעין וברורה: ביום ההוא ראו אנשי בית שאן את הכוח המתרכז לעלות עליהם. הם ראו בדרכים מכוניות משא הנוררות אחריהם עגלות תותחים (והמכוניות נסעו לאיטן, הן למען יראו והן — למען לא ישכרו צירי העגלות ואסניהן!). ומכוניות אלו שוטטו בדרכים סביב בית שאן הלוך ושוב, הלוך ושוב להרבות רושם; הם ראו את קיני התותחים מודקרים גלויות מסביב לעיר, מעל כל גבעה. משך היום כולו התגלגלו ברעש גדול עגלות התותחים אנה ושוב, לראוה, כמפגניות כוח שאין לעמוד נגדו.

וכיתות החסימה בדרכים צחקו אלו אלו: הסתכלו בתותחים של אהרונצ'יק, הסתכלו רק! ראו את חיליו של אהרונצ'יק! בלילה ההוא, בדיוק בחצות, התפוצץ בנפץ אדירים פגז של מרגמת "דויד", ואז החלו שאר שתי המרגמות שולחות פגזים בזה אחר זה משך שעה רצופה, ומכונית היריה טחטחו צרורות ארוכים. לא לחסוך — פגזים וכדורים. הרביצו. כל כמה שאפשרו ניתנה הסקודה. שעה אחת. אחר מכן בקשו הערבים (בטלפון) הפסקת אש עד הבוקר.

אהרונצ'יק במטה הקרבי, מחה את זיעת מצחו. — לעוד מנה אחת לא היו מספיקים פגזי המרגמות! אמר מצטחק. למחרת הלילה ההוא, בבוקר, בדיוק בשמונה כמוסכם, נכנעה העיר. למשלחת נכבדה נאמר: אם לא תיכנעו — נפציץ אתכם בכל תותחינו! (טוב שהיה אז לילה, והערבים לא יכלו לבדוק מה נזק עוללו פגזי המרגמות לבתי הבולת שלהם.)

שיהא הדבר רשום למזכרת בדברי ימי מלחמת ישראל את העיר בית שאן כבשנו בצינורות "מאנס" בני ששה אינש! הלא הם אותם הצינורות, המונחים כיום הזה בשרדה, במשק חמודיה, והמסטררים נספי מים על תלמים ארוכים של ג'ירק המצמיה בולבוסים וגזר וצנונית אדמתת.

טכנויות המודיעין מוסרות; לונדון לא תמ... כור נשק לערבים.

ואני מאמין להם. למה למכור, אם אפשר... לחזק ח'ינ'ם, אין כסף...

שלושה ערבים מזוינים בכארשבע נהרגו בסעולה של ההגנה. באה לשכת המודיעין וסיפרה, כי השלושה נהרגו בשעה שחרשו בשדה.

הממשלה שלנו מגשימה את חזון חנביא הגדול: ... וכתנו חרבותם לאתים.

עתה, שבועות או חודשים מספר ערב הי חיסול, שלחה הממשלה לכל המחלקות חוזר ובו פקודת-הגבלה על שימוש בנייר.

בחוגים יהודיים נברו החששות שהנייד דרוש לה, למסעלה, כדי... לתת לנו כטח הבסות חדשות.

סיפור ארצישראלי:

רכבת עמוסה סחורות לא נשדדה עלידי כנוסיה ערבית ליד קאקון.

המסך הסיפור הארצישראלי:

נחג'ה קסר פוטר באשמת רשלנות.

הבריטים הרסו אגף שלם של בית-החרושת לספירת בקרבת מקוה-ישראל.

תמה אני, אם היו נוהגים כך, אילו היה זה בית-חרושת ל... יפויסקי.

הציץ=ופגע

ספיתי אומם:

אנו יצאנו בתור לאום הערבים יצאו באיום בחין יצא אום מלל

ועוד מספיתי אומם:

ציג האיס' חצ'יין' בחפכפכנותו. ששנאם תחילה בעד והודיע שיצביע נגד, שאלוהו יהודים: הן היית קודם מתומכי ה' שולקה?

— השיב נציג האיסי: מילא, הייתי... כי בשחזור בו שוב והצביע בכל זאת בעד, שאי לחוה הערבים: הן אמרת שתצביע נגד? השיב נציג האיסי: מילא, ספיתי...

מי זה אומר, כי המנהרה בלאטרון נוצר? דה כדי לאפשר בריחת עצורים יהודיים?

גידסת אחרת אומרת, כי חמטרה היתה — ליצור קשר תת-קרקעי בין... שתי המדינות.

פחיר הבר נתייקר מאד בארץ.

... ומחיר חדם חוזל.

מקור רשמי הרגיעו אותנו, כי רכבות כדורים שנשדדו בתחנת-הנוטריים במ" לא אינם נחשאים לרובים שולקו מאותה תחנה.

אין דבר, עתח הס' יסדדו רובים שית' איטו לאותם הכדורים...